

Norrköping 02-06-2015

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar från Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam)
avseende Riksantikvarieämbetets rapport om Farokonventionen.
Ert diarienummer Ku2014/591/KA

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd vill med detta remissvar ställa sig bakom Riksantikvarieämbetets rekommendation att Sverige skall ratificera Farokonventionen.

Människan i Centrum

Farokonventionen vill sätta människan i centrum. En stor del av industrisamhällets kulturarv bevaras av landets 1 450 arbetslivsmuseer. Huvudparten av detta arbete utförs av ideella krafter. ArbetSam beräknar att 15 000 personer är aktivt engagerade i detta arbete. Människors engagemang är avgörande för att det finns så många arbetslivsmuseer att besöka. Det är de ideella museiarbetarnas engagemang i demokratiska föreningar som skapar och definierar vår del av kulturarvet.

Kulturarvet som resurs

1 450 arbetslivsmuseer i Sverige delar på de 6 miljoner i projektbidrag som årligen fördelas av Riksantikvarieämbetet. Detta kan jämföras med de offentligt finansierade museerna som 2012 delade på 2,7 miljarder kronor i bidrag från staten, landstingen, kommunerna och EU.

Arbetslivsmuseerna måste därför hitta andra metoder att finansiera bevarandet av industrisamhällets kulturarv. För arbetslivsmuseerna är synsättet - kulturarvet som resurs - ingen ny tanke. En stor del av kulturarvsbevarandet sker genom att använda kulturarvet som en resurs. Entréavgifter, resor med ånglok och historiska fartyg, sponsring, event och guidade turer är metoder för kulturarvsbevarande och intäkterna återinvesteras i kulturarvet. Att Farokonventionen understryker kulturarvets betydelse som resurs kan bara stötta arbetslivsmuseernas arbetsmetoder, ett levande kulturarv.

ArbetSam skulle dock önska en något högre ambitionsnivå vid en ratificering än den som antyds i RAÄ:s rekommendation *Sverige kan därför ratificera för "den goda sakens skull" och sedan söka efter de delar som kan berika, men som inte helt behöver omstöpa den politik och praktik man bedriver.*

Anders Lind, ordförande
Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd

Vad är ett arbetslivsmuseum?

Från ArbetSams hemsida,

Begreppet arbetslivsmuseum började användas i slutet av 1990-talet i samband med att ArbetSam bildades. En viktig faktor för den fortsatta utvecklingen var att Riksantikvarieämbetet från och med 2001 började fördela ett projektbidrag till arbetslivsmuseerna. Arbetslivsmuseer som begrepp finns bara i Sverige. I England kallas arbetslivsmuseerna Independent museums.

I Sverige finns idag mer än 1 450 arbetslivsmuseer som till största delen drivs av ideellt arbetande personal. Dessa museiarbetare genomför ett fantastiskt arbete som kan jämföras med en folkrörelse. Museernas huvudsakliga inriktning är att ur sina olika perspektiv bevara, bruka, och berätta om industrisamhällets kulturarv. Arbetslivsmuseernas samlingar är idag mycket omfattande. Man kan nog utan att överdriva konstatera att den största delen av bevarandet av industrisamhällets kulturarv vilar på ideella krafter. I Kulturrådets statistik Kulturen i siffror, museer & konsthallar 2006 anger 18 museer att deras samlingars huvudinriktning avser teknik och industrihistoria.

Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. På så sätt skapas ett möte mellan yrken och metoder, handlag och kunskap, människor och museiföremål. Ett försiktigt brukande är i många fall en förutsättning för bevarande av industrisamhällets kulturarv. För detta krävs kunskap och det är av största vikt att stötta arbetslivsmuseerna i deras arbete med att bevara kunskap och överföra den till kommande generationer.

Från SOU 2002:644,

Med arbetslivsmuseum avses sådan verksamhet som har till syfte att bevara och gestalta en arbetsplats kulturhistoriska värden, såväl fysiska som immateriella, inom privat eller offentlig sektor och som är eller avses att bli tillgänglig för allmänheten.

Från Wikipedia,

Ett arbetslivsmuseum är en för allmänheten tillgänglig verksamhet med helt eller delvis museal inriktning, som syftar till att gestalta arbetets historia och bevara industrisamhällets kulturarv.